

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI FINANSÓW PUBLICZNYCH

(NR 335)

z dnia 19 czerwca 2018 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Finansów Publicznych (nr 335)

19 czerwca 2018 r.

Komisja Finansów Publicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Andrzeja Szlachty (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– wniosek o skierowanie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz ustawy – Prawo celne (druk nr 2581) do Podkomisji stałej do monitorowania systemu podatkowego;

– opinie komisji sejmowych o sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. (druk nr 2559):

1. Opinia Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej o:

a) części budżetowej 21 – Gospodarka morską:

- dochody i wydatki,
- wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- dotacje podmiotowe i celowe;

b) części budżetowej 62 – Rybołówstwo:

- dochody i wydatki,
- wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- dotacje celowe;

c) części budżetowej 69 – Żegluga śródlądowa:

- dochody i wydatki,
- wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;

d) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 8 i 19;

e) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 050 – Rybołówstwo i rybactwo:

- dochody i wydatki,
- wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;

f) programy wieloletnie w układzie zadaniowym.

2. Opinia Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa o:

a) części budżetowej 22 – Gospodarka wodna:

- dochody i wydatki,
- wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- dotacje celowe;

b) części budżetowej 41 – Środowisko:

- dochody i wydatki,

- wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- dotacje celowe;
- c) części budżetowej 68 – Państwowa Agencja Atomistyki:
  - dochody i wydatki,
  - wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;
- d) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 32 i 59;
- e) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
  - 020 – Leśnictwo:
    - dochody i wydatki;
  - 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska:
    - dochody i wydatki,
    - wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;
  - 925 – Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody:
    - wydatki;
- f) zadaniach z zakresu administracji rządowej i innych zadaniach zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – budżety wojewodów;
- g) dotacjach podmiotowych;
- h) programach wieloletnich w układzie zadaniowym;
- i) państwowych osobach prawnych:
  - Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
  - Babiogórskim Parku Narodowym,
  - Białowieskim Parku Narodowym,
  - Biebrzańskim Parku Narodowym,
  - Bieszczadzkim Parku Narodowym,
  - Parku Narodowym „Bory Tucholskie”,
  - Drawieńskim Parku Narodowym,
  - Gorczańskim Parku Narodowym,
  - Parku Narodowym Gór Stołowych,
  - Kampinoskim Parku Narodowym,
  - Karkonoskim Parku Narodowym,
  - Magurskim Parku Narodowym,
  - Narwiańskim Parku Narodowym,
  - Ojcowskim Parku Narodowym,
  - Pienińskim Parku Narodowym,
  - Poleskim Parku Narodowym,
  - Roztoczańskim Parku Narodowym,
  - Słowińskim Parku Narodowym,

- Świętokrzyskim Parku Narodowym,
- Tatrzańskim Parku Narodowym,
- Parku Narodowym „Ujście Warty”,
- Wielkopolskim Parku Narodowym,
- Wigierskim Parku Narodowym,
- Wolińskim Parku Narodowym.

3. Opinia Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi o:

a) części budżetowej 32 – Rolnictwo:

- dochody i wydatki,
- wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- dotacje podmiotowe i celowe;

b) części budżetowej 33 – Rozwój wsi:

- dochody i wydatki,
- wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- dotacje podmiotowe i celowe;

c) części budżetowej 35 – Rynki rolne:

- dochody i wydatki,
- wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- dotacje podmiotowe i celowe;

d) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 7, 8, 12, 32, 35 i 50;

e) część budżetowa 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 010 – Rolnictwo i łowiectwo:

- dochody i wydatki,
- wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- dotacje podmiotowe;

f) zadaniach z zakresu administracji rządowej i innych zadaniach zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – budżety wojewodów;

g) dotacjach przedmiotowych i podmiotowych;

h) programach wieloletnich w układzie zadaniowym;

i) agencjach wykonawczych:

- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Agencji Rynku Rolnego,
- Agencji Nieruchomości Rolnych,
- Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych,
- Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa;

j) państwowych osobach prawnych:

- **Polskim Klubie Wyścigów Konnych,**
- **Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.**

W posiedzeniu udział wzięli: **Leszek Skiba** i **Tomasz Robaczyński** podsekretarze stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Jacek Bogucki** sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz ze współpracownikami, **Anna Pawłowska** dyrektor Biura Budżetowo-Finansowego Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej wraz ze współpracownikami, **Tomasz Emiljan** dyrektor Departamentu Infrastruktury Najwyższej Izby Kontroli, **Teresa Warchałowska** wicedyrektor Departamentu Środowiska NIK, **Grzegorz Brzostek** wicedyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi NIK, **Grzegorz Mroczek** dyrektor generalny Ministerstwa Środowiska wraz ze współpracownikami, **Krzysztof Szymborski** zastępca prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, **Dominik Bąk** zastępca prezesa zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wraz ze współpracownikami, **Ewa Paluch** wiceprezes Państwowej Agencji Atomistyki, **Katarzyna Bączyk** dyrektor Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Jakub Krowiranda**, **Teresa Nowakowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Wojciech Białończyk**, **Łukasz Żylik**, **Jacek Pędzisz** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji Finansów Publicznych. Witam panie i panów posłów. Stwierdzam, że Komisja dysponuje kworum.

Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje: w punkcie pierwszym – skierowanie, w celu rozpatrzenia, do Podkomisji stałej do monitorowania systemu podatkowego rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz ustawy – Prawo celne (druk nr 2581); w punkcie drugim – rozpatrzenie opinii komisji sejmowych o sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. (druk nr 2559). Dotyczy to: Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę. Stwierdzam przyjęcie porządku dziennego.

Witam serdecznie panie i panów posłów. Witam naszych gości w osobach, pana Tomasza Robaczyńskiego, podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów. Witam pana ministra. Witam pana Jacka Boguckiego, podsekretarza stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Witam pana Krzysztofa Szymborskiego, zastępcę prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Witam pana Grzegorza Nieszczerzewskiego, zastępcę prezesa generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolniczego. Witam pana Leszka Skibę, podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów. Witam pana ministra. Pana obecność jest konieczna przy omawianiu pierwszego punktu porządku dziennego.

Witam panią Katarzynę Bączyk, dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Witam pana Dominika Bąka, zastępcę prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Witam panią Ewę Paluch, wiceprezesa Państwowej Agencji Atomistyki.

Witam wszystkie panie i panów, czyli osoby towarzyszące już wymienionym osobom.

Przechodzimy do realizacji punktu pierwszego – rozpatrzenie wniosku o skierowanie do Podkomisji stałej do monitorowania systemu podatkowego rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz ustawy – Prawo celne (druk nr 2581).

Sejm na 63. posiedzeniu w dniu 5 czerwca br. rozpatrzył rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz ustawy – Prawo celne i skierował go do Komisji Finansów Publicznych. Proponuję, aby skierować ten projekt w celu szczegółowego rozpatrzenia do Podkomisji stałej do monitorowania systemu podatkowego. Czy są uwagi do tej propozycji? Nie ma.

Wobec braku sprzeciwu stwierdzam, że Komisja skierowała projekt z druku nr 2581 do Podkomisji stałej do monitorowania systemu podatkowego.

Bardzo dziękuję panu ministrowi Skibie za obecność.

Przechodzimy do punktu pierwszego porządku dziennego. Rozpatrujemy wykonanie kolejnej części budżetu. Przypominam, że rozpatrzenie opinii komisji sejmowych odbywa się w następującym porządku: pkt 1 – wystąpienie posła referenta z komisji branżowej, pkt 2 – wystąpienie posła koreferenta z ramienia Komisji Finansów Publicznych, pkt 3 – wystąpienie przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli, a następnie pytania, odpowiedzi i dyskusja.

Proszę przedstawiciela Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, panią poseł Ewę Szymańską, o zreferowanie opinii Komisji. Bardzo proszę.

Poseł Ewa Szymańska (PiS):

Dziękuję bardzo. Szanowni państwo, przedstawiam opinię nr 10 Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. (druk nr 2559), wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 2620), dla Komisji Finansów Publicznych, uchwaloną na posiedzeniu w dniu 13 czerwca 2018 r.

Komisja Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej na posiedzeniu 13 czerwca br. rozpatrzyła sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r., wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli w zakresie: części budżetowej 21 – Gospodarka morska, w tym dochody i wydatki, wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych, dotacje podmiotowe i celowe, wydatki budżetu środków europejskich na realizację programów operacyjnych, programy wieloletnie w układzie zadaniowym: „Program ochrony brzegów morskich” oraz budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską.

Kolejna część, to część budżetowa 62 – Rybołówstwo. Dochody i wydatki, wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych, dotacje celowe, wydatki budżetu środków europejskich na realizację Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014–2020.

Część budżetowa 69 – Żegluga śródlądowa. Dochody i wydatki, wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych, wydatki budżetu środków europejskich na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020.

Część budżetowa 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 8 i 19.

Część budżetowa 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 050 – Rybołówstwo i rybactwo. W tym dochody i wydatki oraz wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych.

Rozpatrując sprawozdanie z wykonania budżetu państwa, Komisja zapoznała się z przedłożonymi dokumentami, wysłuchała przedstawicieli: Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, Ministerstwa Finansów oraz Najwyższej Izby Kontroli.

Po przeprowadzonej dyskusji Komisja pozytywnie opiniuje wykonanie budżetu państwa w zakresie powyższych części i wnosi o przyjęcie przez Komisję Finansów Publicznych sprawozdania z jego realizacji w 2017 r. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Proszę teraz o zabranie głosu koreferenta ze strony Komisji Finansów Publicznych, pana posła Kazimierza Smolińskiego. Proszę bardzo.

Poseł Kazimierz Smoliński (PiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, chcę przedstawić koreferat w zakresie wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich za 2017 rok w częściach: 21 – Gospodarka morska, 62 – Rybołówstwo i 69 – Żegluga śródlądowa.

Jeżeli chodzi o część 21 – Gospodarka morska, to dochody zostały zrealizowane w wysokości ponad 17 mln zł, czyli były o 50% wyższe od planowanych na 2017 rok. Jeżeli chodzi o wydatki, to zostały zrealizowane w kwocie 490 339 500 zł, czyli w 89%. W ciągu roku planowane wydatki zostały zmniejszone dwiema decyzjami o kwoty: 400 800 tys. i 723 tys. zł i przekazane do części 69 na realizację celów związanych z otwarciem Technikum Żeglugi we Wrocławiu.

Nowe zadania, jakie wynikły w tej części gospodarki, to jest prowadzenie Sekretariatu ds. Morskich w formule 16+1. To jest bardzo ważne zadanie, które realizuje Ministerstwo Gospodarki. 16 krajów Europy Środkowej i Wschodniej plus Chiny. Polska jest orga-

nizatorem tego sekretariatu. Środki na jego prowadzenie pochodziły z rezerwy ogólnej. Wykorzystano kwotę 607 tys. zł, co stanowi 94%. Kwoty na wynagrodzenia pochodziły z rezerwy celowej i zostały w całości wykorzystane.

Plan wydatków w ramach budżetu środków europejskich został nieznacznie zmieniony w stosunku do ustawy budżetowej i został zrealizowany tylko w 6,8%. Niższe wykonanie było spowodowane wysokim stopniem skomplikowania realizowanych inwestycji wymagających dużych nakładów, jak też czasochłonnością stosowanych procedur administracyjnych oraz problemami z wyłonieniem wykonawców w ramach prowadzonych zamówień publicznych. Niewykorzystane środki zostały zgłoszone do blokady jako oszczędności. Zostaną one wykorzystane w tym roku.

Realizowane są dwa projekty: „Program ochrony brzegów morskich” oraz budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską. W całości są one finansowane z budżetu państwa. „Program ochrona brzegów morskich” to jest program na lata 2004–2023, a jego wartość wynosi 911 mln zł. W 2017 r. zaplanowano 34 mln zł, które zrealizowano w 99%. Środki na wynagrodzenia też zostały zrealizowane w 99%.

Jeżeli chodzi o część 62 – Rybołówstwo, to dochody zostały zrealizowane w 265%. Bardzo duży wzrost wynikał z nieplanowanych kwot przekazanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i kwot odzyskanych od beneficjentów programu operacyjnego.

Jeżeli chodzi o wydatki, to mamy kwotę 160 736 tys. zł. Zostały one zrealizowane w 70%. Plan wydatków europejskich został nieznacznie zmieniony w stosunku do ustawy budżetowej i został zrealizowany w 41%. Niepełne wykorzystanie tych środków związane było z procesem rozpatrywania złożonych przez beneficjentów Programu Operacyjnego Rybołówstwo i Morze wniosków o dofinansowanie.

Wydatki budżetu państwa zostały zrealizowane w 67%. W trakcie 2017 r. minister ds. gospodarki morskiej wprowadził blokadę środków na kwotę 185 mln zł. Powinny one być zrealizowane w tym roku.

Jeżeli chodzi o wynagrodzenia, to przeznaczone na nie środki w okręgowych inspektoratach rybołówstwa zostały wykorzystane w 100%, a w ministerstwie w 81%. Średnie wynagrodzenie wynosiło 6680 zł.

Jeżeli chodzi o część 69 – Żegluga śródlądowa, to dochody budżetu zostały zrealizowane w 133%. Według ustawy budżetowej wyniosły 853 tys. zł. Wydatki zostały zrealizowane w 88%. W ustawie budżetowej plan wynoszący 16 567 tys. zł został zwiększony o 13%, a wykonanie wyniosło 14 525 tys. zł. W trakcie 2017 r. minister właściwy wprowadził blokadę wydatków budżetu państwa na kwotę 1767 tys. zł. Ta kwota zostanie zrealizowana w tym roku.

Jednym z nowych zadań realizowanych przez ministra była reaktywacja Technikum Żegluga Śródlądowej we Wrocławiu. To jest bardzo ważne zadanie. Na ten cel środki zostały wydatkowane w wysokości 1363 tys. zł, czyli plan został wykonany w 83%.

Jeżeli chodzi o środki przekazane w ramach oszczędności w części 21 – Gospodarka morska, to już o tym mówiłem. Środki na wynagrodzenia zostały wykorzystane w 99%, a wynagrodzenie wyniosło średnio 5467 zł.

Bardzo ważny program realizowany przez ministerstwo to jest system informacji rzecznej RIS Dolnej Odry, czyli radiowy system informacji. Bardzo ważne zadanie, które powinno być zrealizowane, aby można było realizować żeglugę na Odrze. Program pilotażowy został zakończony i myślę, że dalej będzie realizowany, aby żegluga mogła zostać w sposób właściwy zorganizowana, aby przywrócić rangę żegludze śródlądowej taką, jaka kiedyś w Polsce była.

W związku z tym, że nie mam uwag, rekomenduję przyjęcie sprawozdania bez uwag. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę przedstawiciela NIK-u o zaprezentowanie wyników kontroli dotyczących tej części budżetu. Proszę bardzo.

Dyrektor Departamentu Infrastruktury Najwyższej Izby Kontroli Tomasz Emiljan:

Ponieważ mamy do zreferowania wyniki kontroli trzech części budżetowych, to chcę zaproponować następującą kolejność. Ja zreferuję część 21, potem przekażę głos panu dyrektorowi Grzegorzowi Brzostkowi, który zreferuje część 62, potem w kolejności część 69 i to znowu będę ja.

Szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że minister gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej zrealizował plan finansowy w ramach wykonania budżetu państwa w 2017 r. w części 21– Gospodarka morska. Z ustaleń kontroli wynika, że dochody budżetowe w tej części zostały zrealizowane w kwocie 17 177 tys. zł, co stanowiło 150% kwoty planowanej. Wyższa realizacja dochodów w stosunku do planu roku 2017 wynikała przede wszystkim z ponadplanowych wpływów z różnych opłat, w tym m.in. z opłat za wydawanie dokumentów żeglarskich, certyfikatów, kart bezpieczeństwa, świadectw uznania, opłat za przeprowadzenie inspekcji, egzaminów oraz rejestracji jednostek pływających.

Jeżeli chodzi o wydatki w części 21, to zostały zrealizowane w kwocie 434 786 tys. zł, co stanowiło blisko 89% planu po zmianach. Z przyznaných środków rezerw w kwocie 7965 tys. zł, wykorzystano ok. 61%. Niski poziom wykorzystania środków z rezerw został spowodowany przede wszystkim brakiem wykorzystania w całości dotacji dla Akademii Morskiej w Gdyni.

Przeciętne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 4740 zł.

Jeżeli chodzi o wydatki środków europejskich, to wykonano je w kwocie 15 646 tys. zł, co stanowi zaledwie 6,8% w stosunku do kwoty planowanej. Na 20 projektów jedynie 2 zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramami określonymi w umowach o dofinansowanie. O przyczynach mówili już moi przedmówcy i nie będę tego powtarzał.

W części 21, zgodnie z planem finansowym realizowane były dwa projekty krajowe, tj.: „Program ochrony brzegów morskich” oraz budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską, dla których osiągnięto zamierzone cele w 2017 r.

Ponadto, minister w 2017 r. udzielił dotacji akademiom morskim w łącznej kwocie 143 493 tys. zł. Złożyły się na to dwie dotacje podmiotowe zaplanowane na kwotę 134 271 tys. zł oraz cztery dotacje celowe na kwotę 9222 tys. zł. Kontrolą objęliśmy 100% udzielonych dotacji.

Z naszych ustaleń wynika, że niski poziom realizacji i wykorzystania dotacji przyznanej Akademii Morskiej w Gdyni, bo wynoszący 35%, wynika z nierzetelnego działania ministra w tym zakresie, tj. podpisania 14 grudnia 2017 r. umowy na dofinansowanie zadania inwestycyjnego dotyczącego modernizacji wyposażenia żaglowca Dar Młodzieży, należącego do Akademii Morskiej w Gdyni, w związku z Rejsem Niepodległości, na kwotę 4600 tys. zł. Podpisanie umowy 14 grudnia uniemożliwiło zrealizowanie do końca roku zawartego w niej zakresu rzeczowego. Na powyższą dotację uruchomiono środki z dotacji celowej budżetu państwa w części 81. Część zakupów inwestycyjnych w kwocie 2468 tys. zł, wymienionych w załączniku nr 1 do umowy, wymagała przeprowadzenia postępowania z zastosowaniem przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych, w tym również przepisów dotyczących zamówień unijnych w zakresie terminów oczekiwania na złożenie ofert.

Niski poziom realizacji zaplanowanych zadań, w tym zwłaszcza finansowanych z budżetu środków europejskich, nierzetelne działanie ministra w zakresie podpisanej umowy na udzielenie dotacji dla Akademii Morskiej w Gdyni oraz nieprecyzyjny sposób określania jednego z mierników w budżecie zadaniowym spowodowało, że NIK obniżyła ocenę ogólną wykonania budżetu państwa w części 21– Gospodarka morska, z pozytywnej do opisowej.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła ponadto...

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Panie dyrektorze, pani poseł Skowrońska chce dopytać, do jakiej kategorii została obniżona ocena.

Dyrektor departamentu NIK Tomasz Emiljan:

Z pozytywnej do opisowej. Zgodnie z przyjętymi zasadami oceny NIK-u obecnie mamy trzy podstawowe oceny, tj. ocena pozytywna, ocena negatywna, a w momencie, gdy stwierdzamy nieprawidłowości bądź uchybienia, takie, które powoduje obniżenie oceny pozytywnej, stosujemy ocenę opisową. Taką właśnie zastosowano w tym przypadku.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję za wyjaśnienie, proszę kontynuować.

Dyrektor departamentu NIK Tomasz Emiljan:

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała sprawozdania łączne za 2017 rok, sporządzane przez dysponenta części 21 oraz sprawozdania jednostkowe MGMIŻŚ, jak też dysponentów 3 stopnia.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, prawidłowo pod względem merytorycznym i rachunkowym.

NIK wniosła w wystąpieniu pokontrolnym, skierowanym do ministra w dniu 20 kwietnia 2018 r. o podjęcie działań w celu: włączenia ministra właściwego do gospodarki morskiej do realizacji projektu jako instytucję wdrażającą lub instytucję pośredniczącą w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, a także o podjęcie działań mających na celu poprawę planowania i realizacji zadań, w tym w szczególności realizowanych z budżetu środków europejskich.

Pragnę także poinformować Wysoką Komisję, że minister gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej złożył zastrzeżenia do ocen, uwag i wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym, dotyczących wykonania budżetu państwa w roku 2017 w części 21. Zastrzeżenia ministra zostały uznane przez Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, co jednak nie miało wpływu na sformułowaną ocenę kontrolowanej działalności. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję nad tą częścią budżetu.

Pan poseł Janusz Cichoń, bardzo proszę.

Poseł Janusz Cichoń (PO):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Jeśli chodzi o gospodarkę morską, to wiem, że mamy do tej części opisową opinię NIK, co oznacza, że jest to opinia z zastrzeżeniami. Najistotniejsze zastrzeżenie to nieprawidłowości, jeżeli chodzi o dotację przekazaną Akademii Morskiej, związane z wyposażeniem i modernizacją Daru Młodzieży. Mam pytanie: Jakie jeszcze zastrzeżenia miała NIK, bo w tej opinii nie mogłem się tego doczytać?

Kolejne pytanie do gospodarki wodnej. W tej kwestii niestety nie mamy opinii NIK-u. Natomiast tu mamy z kolei do czynienia z niewykorzystaniem środków, które nie były co prawda zapisane wprost w budżecie, ale były w rezerwie celowej. O jakie środki chodzi? Wynika z informacji przygotowanej przez BAS, że ok. 40% tego potencjału zostało niewykorzystane. O jakie kwoty chodzi? Jakie zadania miały być wykonane? Jakie zadania były planowane, a nie zostały wykonane? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca Krystyna Skowrońska, proszę bardzo.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Zaskoczyło mnie bardzo końcowe stanowisko posła koreferenta, który mówi o przyjęciu tej części budżetowej. Inwestycje 6,8% – sam pan poseł referował – blokada środków. Skomplikowane inwestycje, niezrealizowane inwestycje w zakresie ochrony brzegów morskich, niezrealizowane inwestycje w zakresie Mierzei Wiślanej. 6,8%, blokada środków, czyli nie zrealizowano tego zadania.

O kolejnych wydatkach w żegludze śródlądowej pan poseł powiedział: zaplanowano 160 mln zł, wykonano 75%, czyli niezrealizowane założenia planu. Żegluga śródlądowa, zaplanowane wydatki 168 mln zł, realizacja – 88%. Niezrealizowane założenia planu.

Dar Młodzieży – 14 mln zł. Podpisano umowę dopiero 14 grudnia, więc się nie dziwię, że w tym zakresie nie była ona zrealizowana. Nie chciałabym takiej realizacji jak z dentobusami. Wydatki środków europejskich, realizacja 6%.

Za co brano premie? Chcę się zapytać dysponenta tej części budżetowej lub osobę odpowiedzialną z Ministerstwa Finansów, jak oceniono to sprawozdanie, przedkładając je Sejmowi. Nie zrealizowano, były trudne działania i były premie. Za co i ile było tych premii? Każdy z ministrów nadzorujących tę część budżetową otrzymał dodatkową premię. Za co? Chciałabym poprosić odpowiedzialnego ministra finansów, żeby sporządzono dla nas pismo, w którym będzie powiedziane, za co tych premii udzielono. Jaki był tryb przyznawania tych premii ministrom? Rozumiem, że sam minister sobie nie przyznawał, tak jak pani premier.

Argumenty przemawiają za tym, że nie zrealizowano zadań. System blokowania wydatków jest znany budżetowi, ale w tym zakresie chciałbym usłyszeć, do jakiego terminu była blokada i jak wygląda dzisiejsza realizacja zablokowanych wydatków. Czy będziecie państwo każdorazowo przenosić z roku na rok niezrealizowane inwestycje i przyznawać sobie nagrody? Chyba nie o to chodzi.

Czytam, że którąś część w tym zakresie, któreś wydatki zrealizowano. Pytam: Jakie? Wynagrodzenia, bo w tych częściach te premie były, w tych częściach budżetu.

Jeszcze raz poproszę, przed drugim czytaniem, o wyjaśnienie, dlaczego przyznano premie za niewykonanie inwestycji m.in. w zakresie ochrony brzegów morskich czy przekopania Mierzei Wiślanej. Dlaczego przyznano premie, a nie zrealizowano wydatków w zakresie żeglugi śródlądowej? Dlaczego przyznano premie, gdy nie zrealizowano wydatków w zakresie środków europejskich? Dlaczego przyznano premie, gdy nie wydano środków dotacji dla akademii morskich? Dlaczego przyznano premie i nie zrealizowano przedsięwzięć w zakresie modernizacji naszego żaglowca Daru Młodzieży? Dlaczego przyznawano premie, a nie realizowano zadań planowych? Jak wygląda realizacja zablokowanych wydatków w bieżącym roku? Kiedy te wydatki będą zrealizowane?

Nie dziwi mnie opinia NIK-u, bo ona jest taka na granicy... Próbuje się dyplomatycznym językiem, choć nikt nie powinien takiego używać, powiedzieć, że nie zrealizowano założonych zadań.

Nie broni się stanowisko koreferenta, pana posła Smolińskiego. Nie może być pozytywnego zaopiniowania tych części budżetowych. Nie zrealizowano inwestycji, wszystko przeniesiona *ad Kalendas Graecas*. Zrealizowano jedynie premie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy są jeszcze pytania?

Bardzo proszę pana dyrektora o odpowiedzenie na pytania pana przewodniczącego Janusza Cichonia, a później panią dyrektor Annę Pawłowską, która reprezentuje pana ministra. Proszę bardzo.

Dyrektor departamentu NIK Tomasz Emiljan:

Dziękuję bardzo. Jeszcze raz chciałbym podkreślić, że podstawową nieprawidłowością było nierzetelne działanie ministra w zakresie realizacji umowy dotyczącej dotacji dla Akademii Morskiej w Gdyni, związanej z modernizacją wyposażenia żaglowca Dar Młodzieży. Chodzi o umowę podpisaną w grudniu, która opiewała na 4600 tys. zł. Została wydatkowana w kwocie 1600 tys. zł, czyli ok. 35%. Decyzją ministra pozostała kwota została w marcu 2018 r. zwrócona do budżetu państwa.

Druga nieprawidłowość, co do której mieliśmy zastrzeżenia, to był niski poziom wydatkowania środków europejskich, o czym pani poseł przed chwilą mówiła, czyli 6,8%.

Mieliśmy również zastrzeżenia do jednego z mierników określających realizację zadań w budżecie zadaniowym. Tam chodziło o nieprecyzyjne określenie tego miernika, który de facto nie do końca umożliwiał stwierdzenie, czy dane zadanie zostało do końca wykonane. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Proszę panią dyrektor Pawłowską o zabranie głosu. Rozumiem, że zadania były wykonywane, tylko nie wszystkie były wykonane w pełni. Na ten temat uzyskamy teraz informację.

Dyrektor Biura Budżetowo-Finansowego Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej Anna Pawłowska:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, budżet w części 21 był wykonany w 89%. Szezeg zadań w tej części budżetowej to są zadania inwestycyjne. Jak wiemy, przy zadaniach inwestycyjnych napotykamy na różnego rodzaju trudności i czasochłonność, jeżeli chodzi o stosowanie procedur administracyjnych.

Chcę się odnieść do dwóch programów wieloletnich. Pierwszy to „Program ochrony brzegów morskich”. Chcę powiedzieć, że przeznaczone na niego środki zostały wykonane w 99%. Jeżeli chodzi o drugi program, czyli wykonanie połączenia Zalewu Wiślanego z Zatoką Gdańską, to środki zostały wykorzystane w 85%.

W zakresie dotacji dla Akademii Morskiej w Gdyni, ze względu na to, że te pieniądze akademia dostała w tak późnym terminie, czy 14 grudnia, nie wszystko udało się zrealizować, tym bardziej, że środki miały na celu modernizację i wyposażenie żaglowca Dar Młodzieży. Te środki zostały wykorzystane tylko w kwocie 1600 tys. zł, a dotacja była na kwotę 4600 tys. zł.

Chcę się jeszcze odnieść do środków unijnych. Plan został wykonany w niespełna 6%. Jak już wcześniej była mowa, spowodowane to było wysokim stopniem skomplikowania realizowanych inwestycji, wymagających bardzo dużych nakładów pracy. Procedury stosowane przy wykonywaniu poszczególnych zadań były bardzo czasochłonne. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Chcę jeszcze dopytać, czy w przypadku Daru Młodzieży zmniejszono zakres podmiotowy tego zadania, czy w wyniku realizacji przetargu powstała nowa, niższa kwota tego remontu.

Dyrektor biura MG MiŻŚ Anna Pawłowska:

Nie zmniejszono zakresu podmiotowego tego zadania. To w wyniku przetargu powstały oszczędności.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Pan minister finansów, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Tomasz Robaczyński:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, jeżeli chodzi o pytanie odnośnie do premii, to czy mógłbym poprosić o przekierowanie tego pytania do ministra gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej, ponieważ minister finansów nie ma wpływu na to, jakie premie są przydzielane, jak minister właściwy gospodaruje środkami, które są mu przydzielone w ramach limitu na wynagrodzenia. Jeśli mógłbym prosić, żeby tej odpowiedzi udzielił minister właściwy, to byłbym wdzięczny.

Druga sprawa, jeśli chodzi o zablokowane wydatki. Budżet jest roczny i jeżeli chodzi o wydatki zablokowane w zeszłym roku, to środki nie zostały wykorzystane, w związku z tym tych wydatków w kolejnym roku już nie ma. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję za wyjaśnienia. Czyli sprawa nagród to jest sprawa wewnętrzna danego resortu i minister finansów nie ma w ramach budżetu wpływu na ich wysokość.

Pani przewodnicząca Krystyna Skowrońska, bardzo proszę.

Posel Krystyna Skowrońska (PO):

Najpierw będę się dziwić... Zadałam konkretne pytania i nie wiem, czy to jest wielki wstyd, czy wielka nieśmiałość w kwestii tych premii. Ani od dysponenta części budżetowej nie otrzymałam odpowiedzi, jakie było uzasadnienie dotyczące premii, ani od pana ministra finansów również nie otrzymałam odpowiedzi. Chcę powiedzieć, że jednak, mimo wszystko, to minister finansów planuje budżet i go sprawozdaje. Wygląda na to, że w tym zakresie pan minister nie chce udzielić odpowiedzi zbiorczej: ilu ministrów, ile dostali premii, za co dostali premie.

Przecież pan minister świetnie to wie. Państwo całą informację ukrywacie. Ukrywacie, żeby się do niej nie przyznawać, bo w świetle pokazanego wykonania nie mamy

osiągniętego żadnego wydatku w wysokości 100%. Nie możemy mówić, że są zadania skomplikowane – takie są i to jest rzecz normalna. W tym skomplikowaniu, o którym państwo mówicie, wydatkowanie jest tylko 6%, a zatem nie pokuszono się o wykonanie zadania.

Nie otrzymałam odpowiedzi na zadane przeze mnie pytanie: Jak wygląda realizacja zablokowanych wydatków? Zablokowane wydatki mają formułę wydatków niewygasających i powinny mieć określony termin realizacji. Jeżeli zostały zablokowane do końca roku jako nierozpoczęte inwestycje, to pytałam, jak wygląda ich realizacja w roku 2018. Pytanie jest zasadne o tyle, że minister finansów monitoruje wydawanie pieniędzy również z zablokowanych wydatków, zablokowanych i przeniesionych do realizacji na kolejny rok. Tego nie otrzymałam.

Nie otrzymałam również deklaracji i odpowiedzi, w jakim terminie. Jak nie będzie tej deklaracji, to rozumiem, że nie będzie też odpowiedzi na piśmie przed drugim czytaniem, bo tak zreferowana część budżetowa budzi wiele pytań. Chciałabym pogratulować, że przy naszej flagowej jednostce Darze Młodzieży wszystkie prace zostały zrealizowane. Tego byśmy chcieli, bo дума nas rozpiera, tak jak przed dzisiejszym meczem piłkarskim. Tego byśmy chcieli, ale nie możemy tego pogratulować.

Proszę, panie przewodniczący, o jeszcze jedną odpowiedź na te pytania. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Jeszcze pan przewodniczący Janusz Szewczyk, proszę bardzo.

Posel Jan Szewczak (PiS):

Panie przewodniczący, ponieważ pani poseł Skowrońska zabierała głos dwa razy, to ja chociaż raz postanowiłem zabrać i wyjaśnić pani poseł, która jest znawcą problematyki budżetowej, że zasadą prawa budżetowego jest nieprzekraczalnie zaplanowanych wydatków. Tu mamy inną sytuację. Państwo posłowie doskonale wiecie, że dziś wszystkie wydatki inwestycyjne, dziś i w przyszłym roku, będą miały istotny problem ze znalezieniem odpowiednich mocy przerobowych w przetargach i z rosnącymi cenami.

Rozumiem, że państwo jesteście teraz za przekopem Mierzei Wiślanej, bo wyrażacie troskę o to, że w tej inwestycji nie ma pełnego wykonania. Niestety, wydaje mi się, że będziemy mieli przy wszystkich resortach problem z inwestycjami, bo to jest zagadnienie ogólnokrajowe, związane ze wzrostem cen materiałów, brakiem pracowników itd. To będzie widoczne. Z tym trzeba się liczyć, bo przetargi są unieważniane w olbrzymiej skali. To dotyczy zarówno inwestycji państwowych, jak i samorządowych. To jest dziś problem ekonomiczny dużej rangi.

Nie widzę w tym jakiegoś zasadniczego problemu. Tam, gdzie jest marnotrawstwo jakichś środków, to rozumiem, że państwo macie uwagi. Chodzi np. o zbyt nonszalancie wydanie kwoty 49 tys. zł. Zwróciliśmy na to uwagę na poprzednich posiedzeniach i poprosiliśmy o wyjaśnienia.

Wydaje się, że tu nie ma jakiegoś istotnego zagrożenia, a problem inwestycji będzie, moim zdaniem, widoczny przy każdym omawianym resorcie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Tadeusz Cymański, proszę bardzo.

Posel Tadeusz Cymański (PiS):

Panie przewodniczący, bardzo celnie pan poseł Szewczak wyraził moją myśl. Trzeba mieć świadomość, w jakich realiach rynkowych, w jakich uwarunkowaniach prawnych działamy, dodałbym jeszcze, to jest bardzo ważne, w jakiej atmosferze. Przy ostrzale i robieniu widowiska z tymi premiami. Będziemy do końca świata o tych premiach gadać, zamiast poważnie rozpatrzyć sprawy budżetowe. Każdy, kto ma o tym pojęcie, wie, że wskaźnik wykonania zadań jest bardzo istotny, tego nie lekceważę. Przyznaję pani przewodniczącej rację. Nie wykonano zadania, to się dobrze trzyma i to jest logiczne, ale trzeba wziąć pod uwagę również to, że może ktoś w ogóle nie wykonać zadania i zasługuje na większe uznanie niż ten, który wykonuje je w stu procentach.

Tylko tego by brakowało, żebyśmy pod dyktando Platformy wszędzie wykonywali te zadania. Skończymy nie tylko na przegranej pozycji, ale również w kryminale.

Ja ze strachem przyglądam się, jak są wykonywane w terenie inwestycje infrastrukturalne w samorządach. W piętkę gonia, nie mają pojęcia. Porozmawiajcie z tymi kamieniarzami, to się przekonacie. Autostrady i inne rzeczy... Do czego nas w tej chwili te słowa zachęcają?

Nie podejrzywam pani przewodniczącej o takie intencje, bo jest osobą szlachetną i na pewno nie w tym kierunku nas pcha, ale mimo woli może to spowodować, że my pod presją tej debaty tak zaczniemy wydawać tę kasę, że będziemy mieli na koniec tego roku 100% wykonania, a wtedy przyjdą oni i nas wsadzą tam, gdzie posyła dziś ludzi Zbyszek Ziobro. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Krótko, ad vocem, pani przewodnicząca Skowrońska.

Posel Krystyna Skowrońska (PO):

Pan przewodniczący Szewczak i pan poseł Cymański uciekają się do bardzo dziwnych wyjaśnień. Pierwsza zasada to bardzo niskie inwestycje publiczne. W tych częściach budżetowych je widzimy. Państwo próbujecie powiedzieć, jak wygląda rynek, kiedy jest koniunktura, a państwo nie próbowali tego przez 8 lat powiedzieć, kiedy był kryzys. Kiedy za rządów PO i PSL Polska miała największy wzrost PKB, to państwo to krytykowaliście. Państwo wskazaliście, że zrealizowane ogromne inwestycje infrastrukturalne to Polska w ruinie.

Kiedy państwo mówicie prawdę? Czy wtedy, kiedy potrzebujecie się usprawiedliwić? Przecież ten budżet został przez państwa zaplanowany. Przez PiS, przez ministra finansów, który go przyniósł, przez premier Szydło. Tam nie było premii za niezrealizowanie. Gdy do tej szlachetności, panie pośle Cymański, się uciekamy, to pan doskonale wie, że człowiek rzetelny i uczciwy daje premie za wykonaną robotę, a nie za leżenie. Bo przysłowie „czy się stoi, czy się leży, premia w rządzie się należy” chyba nie powinno być realizowane. Państwo próbujecie zwrócić mi uwagę za to, że nie realizujecie założonego planu? Próbujeecie narzucić opozycji, że lepiej nie zrealizować planu i dostać premię? No chyba nie tak.

Panie przewodniczący, jeszcze do tej formuły debaty. Nikt z państwa posłów w pierwszej części debaty, tych, którzy usprawiedliwiają to, że ministrom, którzy nie zrealizowali zadań, należały się premie, nic nie powiedział o waszym sumieniu. Nasze sumienia są czyste. Nie było wykonanych zadań, nie powinno być premii. O tym mówimy. Tutaj brakuje państwu pokory.

Jednak od pana ministra finansów oczekuję jednoznacznej odpowiedzi. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Jeszcze pan poseł Kazimierz Smoliński, bardzo proszę.

Posel Kazimierz Smoliński (PiS):

Dziękuję. Chcę tylko sprostować stwierdzenie pani przewodniczącej Skowrońskiej, która powiedziała, że „Program ochrony brzegów morskich” nie został wykonany. Generalnie inwestycje zostały w niskim stopniu zrealizowane. Natomiast, jeżeli chodzi o sam program, to on został zrealizowany prawie w 99%. Te elementy programu, które były w środkach europejskich, m.in. w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, też zostały w zakresie ochrony brzegów morskich zrealizowane.

Będąc w opozycji, sami bardzo zwracaliśmy na to uwagę, żeby program był realizowany. Teraz stwierdzamy jednoznacznie, że ten program jest realizowany w całości, zgodnie z planem.

Natomiast nie zrealizowano środków, jeżeli chodzi o wydatki budżetowe, głównie w zakresie podejścia do Portu Północnego, Portu Gdańskiego, portu wewnętrznego. Wczoraj została podpisana umowa na dofinansowanie, zarówno jeżeli chodzi o Port Gdański, jak i Port Gdyński. Te wydatki są realizowane i to jest najważniejsze. One nie zostaną zmarnowane.

Natomiast, jeszcze raz podkreślam, że środki na ochronę brzegów morskich zostały w 100% wykorzystane. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Jeszcze pan minister finansów, bardzo proszę. Bardzo proszę o ustosunkowanie się do tych uwag, które tutaj padały.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Panie przewodniczący, szanowna Komisjo, oczywiście zwrócimy się do ministra właściwego o przekazanie informacji na temat uzasadnienia wypłacania premii w MG MiŻŚ.

Jeżeli natomiast chodzi o blokowane wydatki, to czym innym jest blokada, a czym innym jest przeniesienie środków niewygasających na następny rok. Zablokowane wydatki wygasają z końcem roku budżetowego, jeżeli nie są ujęte w rozporządzeniu ministra na temat środków niewygasających. Wówczas nie są realizowane i nie przechodzą na kolejny rok. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Jeszcze raz pani poseł Krystyna Skowrońska.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Jeszcze proszę o jedną deklarację. Czy pan minister przedłoży nam, poprzez swojego odpowiednika z resortu, informację w kwestii części 21 i 22 o zrealizowaniu w kolejnym roku blokowanych środków? Chodzi o zablokowane środki i realizacje tych zadań w roku 2018.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Panie ministrze, proszę udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Jeszcze raz chcę podkreślić, że środki zablokowane wygasły 31 grudnia 2017 r. i nie będą realizowane.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Tadeusz Cymański, bardzo proszę.

Poseł Tadeusz Cymański (PiS):

Mam uwagę proceduralną. Chodzi o to, żeby poinformować, kto według procedury przyznaje te dodatki czy premie. Ja mam już tego dosyć, ale naprawdę trzeba to wreszcie wyjaśnić i zamknąć ten temat, bo będziemy o tym dyskutować „w koło Macieju”, „tak czy owak zawsze Nowak”, bo się przyczepią jak rzepy. Nie można w ten sposób mówić. Moim zdaniem pani premier publicznie to powiedziała i wzięła za to odpowiedzialność. Jak się domyślam, bo nie wiem, po zasięgnięciu opinii ministrów albo według swojego własnego uznania. Teraz każdy będzie się po kolei tłumaczył, przy każdej pozycji budżetowej, a to jest jakaś paranoja. Mówię to dla porządku, a nie dlatego, że coś tam sobie uważam, dla porządku.

Nie możemy bałaganu wprowadzać. Panie przewodniczący, pan ma autorytet i powagę, niech pan o to zadba. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Pani dyrektor wyjaśniała sprawę premii. Premie były wypłacane w ramach resortu, wykonanie generalnie było w wysokim procencie, ale były też przypadki niższego wykonania. Jesteśmy dumni z tego, że Dar Młodzieży wypłynął z młodzieżą z okazji stulecia polskiego państwa i został przygotowany do tego rejsu. A o tym, że nie wykonano w pełni budżetu, to pani dyrektor już powiedziała – zadania podmiotowe zostały zrealizowane. Budżet prognozowany został wykonany w wysokości ok. 1,5 mln zł. Chwała za to, że za takie pieniądze udało się te zadania wykonać.

Na tym kończymy omawianie tej części budżetowej, czyli budżetu z zakresu Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Przechodzimy do kolejnego punktu, do rozpatrzenia opinii Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Proszę przedstawiciela Komisji oraz koreferenta z ramienia Komisji Finansów Publicznych, pana posła Jerzego Gosiewskiego, o zreferowanie opinii Komisji i przedstawienie swojego stanowiska. Bardzo proszę.

Posel Jerzy Gosiewski (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na posiedzeniu w dniu 14 czerwca 2018 r. po aktywnej dyskusji wydała pozytywną opinię na temat sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. w zakresie wszystkich części budżetowych wymienionych w programie dzisiejszego posiedzenia.

Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa upoważniła mnie do przedstawienia swojej opinii, co w tej chwili czynię. Podczas posiedzenia przeprowadzono dyskusje nad wszystkimi wymienionymi częściami budżetu.

W roku 2017 w części 22 – Gospodarka wodna osiągnięto dochody w wysokości 22 778 tys. zł, co stanowi 93,6% dochodów zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2017. Zrealizowane dochody były o 6,4% niższe od kwoty planowanej i siedmiokrotnie niższe od dochodów uzyskanych w 2016 r.

Wydatki zrealizowane w roku 2017 wyniosły ogółem blisko 770 mln zł, czyli 98,3% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2016 były one wyższe o 1,7%. W części 22 na realizację programów i projektów ze środków europejskich w 2017 r. wydano kwotę 258 589 tys. zł, co stanowiło 95,4% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2016 środki z budżetu europejskiego znacząco wzrosły, bo aż o 286%.

Pomimo iż środki w części 22 wykorzystano w sposób celowy i gospodarny, warto jednak zwrócić uwagę na fakt braku wykorzystania przez RZGW w Warszawie 40% środków możliwych do uzyskania z rezerwy celowej 459 na finansowanie zadań z zakresu gospodarki wodnej.

Najwyższa Izba Kontroli dała wydatkom cząstkową ocenę 3 punktów, ponieważ nie zostały spełnione kryteria dla oceny pozytywnej, ani też dla oceny negatywnej. Nieprawidłowości polegały m.in. na: finansowaniu składek do organizacji międzynarodowych z niewłaściwego rozdziału klasyfikacji budżetowej oraz wydatkowania środków w następstwie działań niezgodnych z ustawą o zamówieniach publicznych. NIK zwróciła ponadto uwagę na niewykorzystanie 40% środków możliwych do wykorzystania.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Panie pośle, przepraszam, że przerywam, ale dajmy jeszcze szansę wypowiedzenia się dyrektorowi z NIK-u.

Posel Jerzy Gosiewski (PiS):

Przepraszam, ale jestem zobowiązany do wydania opinii w imieniu Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Tę opinię, którą przygotowałem, chcę przedstawić, bo uważam, że merytoryczna analiza budżetu jest istotniejsza niż te same pytania, wielokrotnie zadawane przez panią przewodniczącą.

Brak wykonania środków przez RZGW w Warszawie wystąpił, pomimo zgłaszanego od wielu lat niedoboru środków na utrzymanie we właściwym stanie budowli hydrotechnicznych, będących w administracji wyżej wymienionej jednostki.

Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, pomimo uwag, pozytywnie opiniuje wykonanie budżetu 2017 r. w części 22 – Gospodarka wodna.

W części 41 – Środowisko, w 2017 r. dochody zrealizowano w łącznej kwocie ok. 2694 mln zł, co stanowiło 112% planu. W porównaniu do roku 2016 dochody były wyższe o 125%. Głównym źródłem dochodów w tej części były dochody uzyskane ze sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych – ok. 2 mld zł. Stanowiły one 78,8% zrealizowanych dochodów ogółem.

Wydatki budżetowe wykorzystano w kwocie ok. 551 400 tys. zł, co stanowiło 97% planu po zmianach. W porównaniu do 2016 r. były one o 14% niższe. W ustawie na rok 2017 wydatki budżetu państwa w części 41 – Środowisko, zostały określone w wysokości ok. 395 mln zł. W trakcie roku limit wydatków zwiększono per saldo o 172 500 tys. zł, to jest o blisko 44%.

Jeżeli chodzi o realizację zadań w ustawie budżetowej na 2017 rok w części 68 – Państwowa Agencja Atomistyki, to koszty jej funkcjonowania wyniosły ponad 32 mln zł. W wyniku pięciu zmian i decyzji ministra finansów plany wyniosły ponad 33 400 tys. zł. Wydatki PAA w 2017 r. wyniosły ok. 33 mln zł, co stanowiło 98,5% planu po zmianach.

W trakcie prac Komisji nie zgłaszano uwag do części budżetowej 68 – Państwowa Agencja Atomistyki.

Do części budżetowej 93 – Rezerwy celowe budżetu państwa oraz części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem nie zgłaszano większych zastrzeżeń. Do realizacji tej części budżetowej nie zgłaszano istotniejszych uwag. Wykonanie planu w części 85 zrealizowano zgodnie z potrzebami.

W ujęciu wypłat na finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych przy współudziale środków europejskich wydatkowano w 2017 r. 1160 mln zł, tj. 52% ogółu środków przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Podczas wykonywania planu finansowego na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2017 r. doszło do widocznych odstępstw od założeń przyjętych w ustawie budżetowej. Przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej były wyższe od zaplanowanych o ponad 25%. Natomiast wydatki były niższe od zaplanowanych o ponad 44%. W efekcie fundusz zrealizował wynik finansowy pięciokrotnie przekraczający założenia.

NIK pozytywnie zaopiniowała wykonanie planu budżetu, zgłaszając jednak zastrzeżenia dotyczące szeregu nieprawidłowości w jego funkcjonowaniu.

W 2017 r. największe kwoty zostały przeznaczone na przedsięwzięcia w następujących programach priorytetowych: ochrona klimatu i atmosfery – 769 mln zł, tj. 36% ogółu wydatków, ochrona wód – 524 mln zł, tj. 25% ogółu wydatków, ochrona powierzchni ziemi, w tym gospodarka odpadami – 195 mln zł, tj. 9% ogółu wydatków, gospodarka wodna – 121 mln zł, tj. 6% ogółu wydatków.

Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, zgodnie z tym, co mówiłem na początku, pozytywnie opiniuje wykonanie budżetu w przedstawionych przeze mnie częściach budżetu i działach oraz ich zakresach. Nie będę już wymieniał ani analizował wszystkich parków narodowych, których jest 23. Ogólnie powiem, że różnie było z wykonaniem, ale różnice niewiele odbiegały od planu.

W tej chwili jako koreferent z ramienia Komisji Finansów Publicznych przedstawię krótki koreferat. Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w częściach – 22, 41, 68, 83, 85, w działach i w zakresie wcześniej przeze mnie omówionym, wskazanym jest pozytywnie zaopiniować te części, działy i ich zakresy. Taki też składam wniosek.

Analizując jednak materiały przedstawione na posiedzeniu Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa i przeprowadzoną tam dyskusję, należałoby zwrócić uwagę na to, iż wskazane byłoby podjęcie przez ministra finansów działań w zakresie wypracowania rozwiązania systemowego służącego wprowadzeniu docelowego modelu finansowania składek do organizacji międzynarodowych ze środków innych niż ujęte w rezerwie celowej w poz. 59.

Godnym pochwały jest bez żadnych uwag zrealizowany budżet w części 68 – PAA. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję panu posłowi za rzetelne i bardzo szczegółowe przedstawienie opinii i koreferatu.

Bardzo proszę panią dyrektor z NIK-u o przedstawienie wyników kontroli tej części budżetu.

Wicedyrektor Departamentu Środowiska NIK Teresa Warchałowska:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, na początek mam pytanie. Czy wobec szczegółowego omówienia przez pana posła Gosiewskiego tych części w zakresie finansowym mogę omówić teraz części 22 i 41 łącznie?

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Tak, oczywiście. Proszę tylko o syntezę tego.

Wicedyrektor departamentu NIK Teresa Warchałowska:

NIK przeprowadziła kontrolę wykonania budżetu państwa w roku 2017 w częściach 22 i 41 w sześciu jednostkach, tj. Ministerstwie Środowiska w ramach części 22 i 41, w Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej w Warszawie i w RZGW we Wrocławiu

w ramach części 22, w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi w ramach części 41 oraz Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej w zakresie wykorzystania dotacji przekazanych przez ministra środowiska w ramach części 22.

NIK oceniła, że wykonanie dochodów budżetu państwa w 2017 r. w obydwóch częściach było zgodne z założeniami przyjętymi w ustawie budżetowej. Na powstałe odchylenia od kwot prognozowanych nie mieli wpływu, zarówno minister środowiska, jako dysponent główny, jak i dysponenti podlegli. W Ministerstwie Środowiska nie podejmowano jednak skutecznych działań zapobiegających powstawaniu zaległości w dochodach budżetu państwa w ramach części 41. W szczególności dochodów należnych z tytułu umów o korzystanie z informacji geologicznej za wynagrodzeniem.

Jeżeli chodzi o wydatki, to wydatki budżetu państwa w tych częściach nie przekroczyły limitu ustalonego w wyniku wprowadzonych przez ministra finansów zmian. Wydatki z budżetu państwa i budżetu środków europejskich, co do zasady, poniesione zostały celowo i gospodarnie.

Natomiast nie w pełni skuteczna i efektywna kontrola zarządcza w jednostkach podległych ministrowi środowiska była przyczyną niewykorzystania wszystkich możliwych do uzyskania środków finansowych i w konsekwencji niezrealizowania części zadań planowanych do wykonania w roku 2017, w ramach limitu części 22, jak i części 41.

W RZGW w Warszawie, pomimo znacznych potrzeb finansowych, w szczególności na utrzymanie we właściwym stanie technicznym budowli hydrotechnicznych, nie wykorzystano blisko 40% możliwych do uzyskania środków z rezerwy celowej poz. 59. A z budżetu środków europejskich wykorzystano zaledwie 29% pierwotnego limitu wydatków i niecałe 60% planu po zmianach.

W Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska nie zostały w pełni zrealizowane zadania z budżetu środków europejskich na poziomie dysponenta III stopnia. Wykorzystano 25% planu pierwotnego. Natomiast w Ministerstwie Środowiska, w urzędzie obsługującym ministra środowiska zmniejszono limit wydatków ze środków europejskich o ponad 70% z uwagi na niewłaściwie przygotowaną realizację dwóch projektów.

W kontrolowanych jednostkach stwierdzono także nieprawidłowości polegające na zaciągnięciu zobowiązań niezajdujących pokrycia w dostępnym limicie wydatków we właściwych podziałkach stratyfikacji budżetowej, co w przypadku jednej z kontrolowanych jednostek doprowadziło do powstania zobowiązań wymagalnych i udzielaniu zamówień publicznych z naruszeniem ustawy – Prawo zamówień publicznych. Ponadto, w jednej z kontrolowanych jednostek stwierdzono zastępowanie umów o pracę umowami cywilnoprawnymi i wykonywanie w ramach tych umów zadań, które wyczerpywały znamiona stosunku pracy. NIK od kilku lat wnosi do ministra środowiska o wyeliminowanie praktyki stosowania umów cywilnoprawnych do realizacji zadań określonych w regulaminach organizacyjnych jednostek, zamiast zawierania umów o pracę.

W roku ubiegłym, tak jak w latach poprzednich, definiowane mierniki w budżecie zadaniowym uniemożliwiały ocenę efektywności wykorzystania środków w ramach części 22 i 41. Mierniki ustalone przez dysponenta części budżetowych były niezgodne z wymogami określonymi w ust. 64 załącznika nr 49 do noty budżetowej. Tym samym były one nieadekwatne i niewystarczające do określenia stopnia osiągnięcia założonych celów.

Teraz pomnę kwoty dochodów, ze względu na to, że pan koreferent już je wymienił. Czyli, część 22 – Gospodarka wodna, zrealizowane dochody były na poziomie niższym zaledwie o 6% od kwoty planowanej. Nie stwierdziliśmy w tym zakresie nieprawidłowości. Natomiast w wyniku analizy wybranej do badania próby najwyższych kwotowo należności, stwierdzono, że w RZGW w Warszawie w księgach rachunkowych od 9 lat utrzymywano należność, pomimo że nie było podstaw do jej ustalenia i przypisania. Ten fakt został już blisko 10 lat temu, bo w 2009 r. potwierdzony wyrokiem sądu.

Jeżeli chodzi o wydatki w części 22, to wyniosły one 770 mln zł, tj. ponad 98% planu po zmianach.

W wyniku badania próby wydatków pod względem gospodarności, legalności, celowości i rzetelności stwierdzono nieprawidłowość w odniesieniu do kwoty 2849 tys. zł. To był wydatek poniesiony w Ministerstwie Środowiska na uregulowanie pierwszej raty

składki za rok 2017 z tytułu uczestnictwa w organizacji międzynarodowej EUMETSAT. Sfinansowano tę kwotę ze środków ujętych w innym rozdziale niż ten, który zaewidencjonowano w zobowiązaniach z tego tytułu.

Ponadto stwierdzono, że w dwóch regionalnych zarządach gospodarki wodnej udzielono zamówień publicznych z naruszeniem ustawy – Prawo zamówień publicznych. W RZGW we Wrocławiu zaciągnięto zobowiązania w łącznej kwocie 467 tys. zł, które nie miały pokrycia w planie finansowym jednostki. Również w RZGW we Wrocławiu zawartych było pięć umów zleceń na wykonanie zadań, których sposób realizacji wyczerpywał znamiona stosunku pracy określone w ustawie – Kodeks pracy.

Poza tym zwracaliśmy uwagę, o czym już była mowa, że w RZGW w Warszawie, pomimo szacowania bardzo wysokich potrzeb finansowych na zadania związane z utrzymaniem infrastruktury hydrotechnicznej w kwocie kilkuset milionów złotych, nie wykorzystano w pełni kilkudziesięciu milionów złotych, co spowodowane było niewłaściwym przygotowaniem jednostki do realizacji zadań.

Jeżeli chodzi o budżet środków europejskich, to NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w zakresie ich wykorzystania w części 22. Stwierdzono jedynie, że w RZGW w Warszawie niewłaściwie zaksięgowano realizację projektów finansowanych z budżetu środków europejskich, w szczególności projektu: „Budowa dwóch lodolamaczy dla potrzeb zimowej osłony przeciwpowodziowej”. Skutkowało to wykorzystaniem zaledwie niecałych 30% środków ujętych w pierwotnym planie finansowym.

Jeżeli chodzi o budżet części 41, to NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w realizacji dochodów w tej części budżetu państwa. Ustalono jednak, że w ministerstwie nie podjęto zdecydowanych działań zmierzających do zmiany obowiązujących przepisów, celem uniemożliwienia uzyskania przez nieuczciwych kontrahentów prawa do korzystania z informacji geologicznej za wynagrodzeniem lub praw wynikających z umów o ustanowienie użytkownika górniczego. Co ważne, nie wypracowano takich mechanizmów, pomimo że na potrzebę wprowadzenia rozwiązań zabezpieczających interesy Skarbu Państwa wskazywał Departament Prawny Ministerstwa Środowiska w swoim stanowisku z września roku 2016.

Jeżeli chodzi o wydatki budżetowe w części 41, to należy stwierdzić, że na opłacenie składek do organizacji międzynarodowych przewidziano w rezerwie celowej kwotę 27 mln zł. W wyniku badania wydatków stwierdzono, że w Ministerstwie Środowiska sfinansowano ze środków z części 41 część składki do organizacji międzynarodowej w kwocie ponad 9 mln zł, pomimo że zobowiązanie z tego tytułu powinno być uregulowane w ramach limitu z części 22 – Gospodarka wodna. Natomiast zawarto, poprzez zawarcie umowy na zakup urządzenia wielofunkcyjnego, zobowiązanie w kwocie 15 tys. zł, bez zabezpieczenia środków na ten cel w planie finansowym jednostki.

Badanie udzielania zamówień publicznych wykazało, że w MŚ postępowanie na udzielenie jednego z zamówień nie było w pełni zgodne z wymogami ustawy – Prawo zamówień publicznych i nie zostało rzetelnie udokumentowane.

W MŚ i w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na poziomie dysponenta III stopnia niewłaściwie zaplanowano i przygotowano realizację projektów planowanych do sfinansowania z budżetu środków europejskich, w konsekwencji pierwotnie ustalony limit wydatków został wykorzystany w niespełna 30%.

Sprawozdawczość i księgi rachunkowe. Sprawozdania łączne były zgodne z danymi zamieszczonymi w sprawozdaniach niższego stopnia. W odniesieniu do sprawozdań z wykonania budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym stwierdzono, że w rocznym sprawozdaniu dotyczącym części 22 nierzetelnie ustalono i w konsekwencji nieprawidłowo wskazano wartości miernika dla jednego z zadań, a w sprawozdaniu w zakresie części 41 – Środowisko, w kolumnie dotyczącej wykonania miernika w roku 2017 wskazano, niezgodnie ze stanem faktycznym, wartość miernika równą wartości bazowej, bez informacji, że są to dane za 2015 rok. W konsekwencji informacja taka została przedstawiona również w zbiorczym sprawozdaniu dysponenta części 41 – Środowisko.

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych przeprowadzono w Ministerstwie Środowiska w zakresie części 22 i stwierdzono nieprawidłowości w trzech dowodach księgo-

wych, czyli w 21,4% dowodów księgowych objętych badaniem, dotyczyły błędów sekretarskich potwierdzenia operacji w księgach rachunkowych.

Z innych ustaleń kontroli wynika, to z kolei podstawa składek międzynarodowych, mimo stanowiska NIK-u w zakresie finansowania składek do organizacji międzynarodowych środków rezerwy celowej poz. 59, tj. niezgodnie z celem utworzenia tej rezerwy oraz wniosków skierowanych do ministra finansów po kontrolach za lata 2014, 2015, 2016 o ustalenie innej ścieżki finansowania składek do organizacji międzynarodowych, w roku 2017 składki te nadal finansowane były z rezerwy poz. 59.

Należy zauważyć, że w roku 2018 składki do organizacji międzynarodowych również finansowane są z NFOŚiGW poprzez rezerwę 59, na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018. W tym miejscu należy podkreślić, że w uzasadnieniu ustawy roku 2015, dotyczącej szczególnych rozwiązań służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2016 podkreślono, że zawarta w tej ustawie regulacja, stanowiąca podstawę finansowania składek do organizacji międzynarodowych z rezerwy celowej poz. 59, ma charakter epizodyczny i dotyczy wyłącznie roku budżetowego 2016, a także, że zakładane jest zastosowanie rozwiązania systemowego służącego wprowadzeniu docelowego modelu finansowania tych składek. Mimo tego założenia, rok 2018 jest kolejnym rokiem, w którym składki będą finansowane ze środków ujętych w rezerwie celowej 59.

Jeszcze jedna sprawa. W toku kontroli przeprowadzonej w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowym Instytucie Badawczym, dyrektor tego instytutu złożył kontrolerowi NIK pisemne oświadczenie informujące o ryzyku destabilizacji systemu bezpieczeństwa publicznego i indywidualnego w kraju w związku z brakiem zapewnienia finansowania w roku 2018 ustawowych zadań Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej i Państwowej Służby ds. Bezpieczeństwa Budowli Piętrzących. Prezes NIK-u w dniu 23 marca poinformował prezesa Rady Ministrów o groźącym niebezpieczeństwie. W kwietniu 2018 r. sekretarz stanu, szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, dziękując za zasygnalizowanie potencjalnego ryzyka, poinformował, że sprawy związane z funkcjonowaniem obu służb: PSHM i PSBBP znajdują się w sferze bezpośredniego zainteresowania prezesa Rady Ministrów, a minister gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej podjął działania w celu zagwarantowania adekwatnych środków na finansowanie tych służb.

Należy podkreślić, że problemy z finansowaniem PSHM wystąpiły już w roku 2017, kiedy to NFOŚiGW odmówił udzielenia dotacji w kwocie 20 mln zł na działalność tej służby.

Po kontroli wykonania budżetu państwa w tych częściach Izba, niezależnie od wniosków skierowanych do jednostek objętych kontrolą, wnosi o podjęcie przez prezesa Rady Ministrów odpowiednich działań w celu zapewnienia ciągłości realizacji zadań obydwu służb, pełnionych przez nie na rzecz rolnictwa i gospodarki wodnej. Dalej, zainicjowanie przez ministra środowiska prac legislacyjnych zmierzających do zmiany przepisów prawa w sposób zapewniający właściwe zabezpieczenie interesów Skarbu Państwa w związku z udostępnieniem informacji geologicznej za wynagrodzeniem i podjęcie przez ministra finansów działań w zakresie wypracowania rozwiązania systemowego, służącego wprowadzeniu docelowego modelu finansowania składek do organizacji międzynarodowych ze środków innych niż ujęte w rezerwie celowej. Ten wniosek jest szczególnie istotny w sytuacji, gdy środki NFOŚiGW angażowane były przez rezerwę 59 na opłacanie składek do organizacji międzynarodowych, a ważne dla bezpieczeństwa publicznego i indywidualnego zadania PSHM i PSBBP nie uzyskały zdecydowanego dofinansowania.

To tyle, jeżeli chodzi o część 22 i 41. Nie wiem, czy NFOŚiGW teraz, czy troszkę później. Teraz.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Proszę o przedstawienie opinii o wszystkich częściach objętych tym punktem. Proszę bardzo. Jeżeli mogę prosić panią dyrektor o bardziej syntetyczne przedstawienie, bo mamy ograniczenia czasowe. Pani w swoim wystąpieniu wykroczyła nieco poza ramy, bo mówiła pani o roku 2018. Proszę bardzo.

Wicedyrektor departamentu NIK Teresa Warchałowska:

To była tylko kontynuacja wcześniejszych sytuacji.

W ocenie NIK-u wykonanie w 2017 r. planu finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zakresie przychodów było zgodne z założeniami przyjętymi w ustawie budżetowej. Natomiast koszty ujęte w ustawie budżetowej zrealizowano na poziomie 65%, co oznacza, że nie wykorzystano ponad 405 mln zł na uzyskanie dotacji na zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Podkreślenia wymaga niekorzystna tendencja na przestrzeni ostatnich 4 lat, w okresie 2014–2017 kosztów funkcjonowania oraz nieosiągnięcie w roku 2017 planowanego poziomu udziału finansowania zwrotnego w strukturze wypłat NFOŚiGW.

W dalszym ciągu niezrealizowane zostały wszystkie wnioski pokontrolne z lat ubiegłych, dotyczące w szczególności podjęcia działań zmierzających do maksymalnego wykorzystania środków zobowiązań wieloletnich, których stan na koniec 2017 wyniósł 5,3 mld zł i był o 25% wyższy w porównaniu z końcem roku 2016.

Drugi wniosek dotyczył ostatecznego zakończenia prac nad systemem rozliczania efektów rzeczowych i ekologicznych realizowanych zadań, pozwalającym na wyeliminowanie nieprawidłowości w zakresie ich definiowania. W ocenie NIK-u stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości świadczą o nie w pełni skutecznym funkcjonowaniu kontroli zarządczej, co nie zapewniło prawidłowej i efektywnej realizacji celów i zadań NFOŚiGW.

Jeżeli chodzi o przychody, to pan poseł Gosiewski mówił, że było to 125% planu. Największe przychody uzyskano z tytułu opłat i kar, co stanowiło ok. 518 mln zł.

Jeżeli chodzi o koszty, to w 2017 r. poniesiono koszty ogółem w kwocie 833 mln zł. To było o 33% niższe niż planowano w ustawie budżetowej i o blisko 32% mniej w porównaniu z rokiem 2016. Niższe koszty były wynikiem zmniejszenia w roku 2017 finansowania dotacyjnego.

W roku ubiegłym koszty finansowania organów i biura NFOŚiGW wyniosły blisko 93 mln zł, tj. 11,2% kosztów ogółem. W porównaniu do roku 2016 koszty były wyższe o 11,5%.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na przekazaniu dotacji w kwocie 210 tys. zł na inwestycję zakończoną przed zawarciem umowy o dofinansowanie; na zaniechaniu realizacji, planowanego na rok 2017 zadania inwestycyjnego, dotyczącego zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków NFOŚiGW, co może zagrażać życiu i zdrowiu ludzkiemu; na opóźnieniach w rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć; na definiowaniu w zawieranych umowach powstałych efektów ekologicznych i rzeczowych; na zaniechaniu monitorowania zgodności dofinansowywanych przedsięwzięć z warunkami umownymi przez weryfikację w trakcie pracy terenowej i źródłowej dokumentów rozliczeniowych.

Ponadto, w wyniku kontroli stwierdzono niekorzystną tendencję, utrzymującą się na przestrzeni 4 lat, polegającą na wzroście udziału kosztów funkcjonowania organów i biura NFOŚiGW w kosztach ogółem odpowiednio o 4,7% w roku 2014, 11,2% w roku 2017 i spadku kosztów realizacji zadań w kosztach ogółem z 95,3% w roku 2014 do 77% w roku 2017.

Kontrola wykazała również niekorzystny trend wzrostu w ostatnich latach stanu środków pieniężnych na koniec roku. W 2017 było to prawie 6,5 mld zł. Było to więcej od stanu środków na koniec 2016 r. o 29,7%. Z kolei stan środków pieniężnych na koniec 2016 r. był o 20% wyższy niż na koniec 2015 r. Jakkolwiek wolne środki lokowano w BGK i uzyskano z tych lokat pożytki, to należy zwrócić uwagę, że podstawowym zadaniem NFOŚiGW jest finansowanie przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W przedstawianej sytuacji zwraca uwagę fakt nieudzielania przez NFOŚiGW dofinansowania, o czym wspominałam przed chwilą, działalności Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej w kwocie 20 mln zł. Dyrektor z NIK-u złożył w tej sprawie wniosek w maju 2017 r. Na początku października został poinformowany, że środki zostaną udostępnione. Natomiast z końcem października NFOŚiGW wycofał się z tej deklaracji, proponując instytutowi zaciągnięcie pożyczki, a w lutym 2018 r. instytut

został poinformowany, że dofinansowanie nie jest możliwe w związku ze zmianą przepisów ustawy – Prawo wodne. Takie wyjaśnienie działań funduszu budzi wątpliwości, ponieważ w październiku 2017 r., gdy deklarowane było udzielenie dofinansowania, nowa ustawa – Prawo wodne była już uchwalona i miała obowiązywać i obowiązuje, jak wiadome było, od 1 stycznia 2018 r.

Jeżeli chodzi o księgi rachunkowe i sprawozdawczość, to NIK oceniła pozytywnie rzetelność i wiarygodność ksiąg rachunkowych, w tym poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych. Również pozytywnie zaopiniowała izba sporządzone przez NFOŚiGW sprawozdanie z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych.

W innych ustaleniach kontroli zwracamy uwagę na opłatę składek do organizacji międzynarodowych przez NFOŚiGW ze środków rezerwy celowej 59, co było niezgodne z celem utworzenia tej rezerwy. Podtrzymujemy stanowisko, które wyrażaliśmy po kontrolach wykonania planu finansowego w latach ubiegłych, że finansowanie składek do organizacji międzynarodowych z tego źródła nie jest działaniem prawidłowym, jednak w związku z niezapełnieniem przez ministra finansów środków na ten cel w budżecie, poza rezerwą celową poz. 59, nie byłaby do zaakceptowania sytuacja prowadząca do nieuregulowania zobowiązań rządu polskiego z tytułu członkostwa w tych organizacjach.

NIK niezależnie od wniosków sformułowanych w wystąpieniu do prezesa zarządu NFOŚiGW stwierdziła, że konieczne jest podjęcie działań przez ministra finansów w celu zapewnienia źródła finansowania składek do organizacji międzynarodowych, a do ministra środowiska skierowała wniosek, aby w ramach sprawowania nadzoru nad NFOŚiGW wprowadził bieżący monitoring stałych środków pieniężnych pozostających w dyspozycji Funduszu, w celu zapewnienia wykorzystania tych aktywów na realizację przedsięwzięć niezbędnych dla ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję pani dyrektor za bardzo szczegółowe, ponadstandardowe przedstawienie wyników kontroli z wykonania planu finansowego tych części budżetowych.

Otwieram dyskusję. Pani przewodnicząca Krystyna Skowrońska, bardzo proszę.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Pan przewodniczący dziękował i ja również, bo to wskazuje, że realizacja zadań w NFOŚiGW to było 75%. Nie będę pytała o niektóre rzeczy, które zostały zaprezentowane i wskazują na uwagi i zastępowanie w resorcie środowiska, ale będę pytała o nową organizację – Wody Polskie. Od lipca 2017 r. mamy nowe rejonowe zarządy gospodarki wodnej i po nowemu zorganizowaną instytucję Wody Polskie. Pytanie do ministra środowiska: Jak w tym zakresie wygląda przekazanie środków i sprawa organizacji określonych zadań, czyli zatrudnienie określonych pracowników w poszczególnych rejonowych zarządach gospodarki wodnej? Chciałabym doprecyzować, że chodzi mi o Kraków i Rzeszów, dlatego że te dwa zarządy zostały podzielone ze szczególnym mniejszym zatrudnieniem, zdecydowanie mniejszym przy porządkowaniu zadań: dla Rzeszowa ok. 300 etatów, dla Krakowa ok. 800 etatów. Interesuje mnie... proszę o udzielenie szczegółowej odpowiedzi pisemnej w sprawie organizacji regionalnych zarządów z uwzględnieniem sytuacji w Krakowie i Rzeszowie. Oczywiście, powiedziałam, że proszę o odpowiedź na piśmie.

Proszę pozwolić na konfrontację. Jeżeli nie będziecie polemizować, to powiem, że również w niektórych częściach w Ministerstwie Środowiska środki europejskie zrealizowano w 70%, a realizacja zadań NFOŚiGW wyniosła 75%. Uwagi dotyczące sprawy i retoryczne pytanie: Czy te premie się należały? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Pragnę państwa poinformować, że ministra środowiska reprezentuje z upoważnienia pan dyrektor generalny Grzegorz Mroczek.

Dyrektor generalny Ministerstwa Środowiska Grzegorz Mroczek:

Jeżeli chodzi o kwestie związane z Wodami Polskimi, to właściwym ministerstwem jest Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej...

Posel Krystyna Skowrońska (PO):

Panie przewodniczący, chcę jeszcze zapytać o reprezentację. Jesteśmy w tygodniu nie-sejmowym. Czy Wody Polskie mają swoich prezesów? Jeżeli tak, to mam pytanie: Czy prezes uczestniczy w dzisiejszym posiedzeniu? Rozumiem, że organizacyjnie jest pan dyrektor i inni urzędnicy, tych urzędników jest dużo. Dobrym obyczajem było, że przy rozpatrywaniu realizacji budżetu była reprezentacja przynajmniej w randze sekretarza stanu lub podsekretarza stanu. Czy jest taki ktoś na sali?

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Proszę, panie dyrektorze. Proszę do pana wypowiedzi dołączyć odpowiedź na pytanie, które teraz padło.

Dyrektor generalny MŚ Grzegorz Mroczek:

Chcę podkreślić, że właściwym organem, jeżeli chodzi o Wody Polskie, jest minister gospodarki morskiej i żeglugi od 9 stycznia tego roku.

Jeżeli chodzi o pytanie dotyczące przekazywania środków oraz przenoszenia pracowników, to również, wraz z wejściem w życie rozporządzenia, środki zostały przekazane przez Ministerstwo Środowiska Ministerstwu Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, a pracownicy sukcesywnie byli przenoszeni do tego ministerstwa wraz z protokolarnym przekazywaniem akt. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy są pytania dotyczące tych części budżetowych? Nie ma. Uważam, że zakończyliśmy omawianie tych części i przechodzimy do...

Posel Krystyna Skowrońska (PO):

Nie było odpowiedzi na pytanie dotyczące reprezentacji. Panie przewodniczący, ja szanuję pana dyrektora, urzędników, ale widzę, że pan wiceminister finansów przybył na spotkanie, pan wiceminister rolnictwa przybył na spotkanie – mówię po prostu, jaki jest dobry obyczaj sejmowy – za wykonanie budżetu odpowiada osoba z resortu właśnie w takiej randze.

Panie pośle Cymański, niech mnie pan nie krytykuje, bo pan tylko tyle potrafi.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję pani przewodniczącej. W zasadzie kończyliśmy, ale jeżeli panowie posłowie chcą zabrać głos, to bardzo proszę. Pan poseł Cymański, a potem pan poseł Małecki. Bardzo proszę.

Posel Tadeusz Cymański (PiS):

Nie chcę pani poseł krytykować, tylko chcę zauważyć, że Wody Polskie powstały 1 stycznia roku 2018, a my tu omawiamy rok 2017. To nie jest krytyka, tylko stwierdzenie pewnego faktu. Chcemy naprawdę, żebyśmy się tutaj rozumieli.

Co do obyczajów, to też jestem za tym, tylko że obyczaje upadły. Nie wiem, czy pani przewodnicząca to zauważyła. Nawoływanie do obyczajów, które w dzisiejszym stanie rzeczy są w głębokim kryzysie, to jest bardzo szlachetne, ale nie ma dla nich miejsca, bo tu jest twarda wojna i jeńców się nie bierze.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Jeszcze pan poseł Małecki, bardzo proszę.

Posel Jerzy Małecki (PiS):

Bardzo dziękuję. Pan poseł Cymański powiedział to, co trzeba.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Na tym zakończyliśmy omawianie tych części budżetowych. Przechodzimy do kolejnego punktu, czyli rozpatrzenia opinii Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Proszę bardzo pana posła Małeckiego o przedstawienie opinii Komisji.

Posel Jerzy Małecki (PiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, mam zaszczyt przedstawić opinię Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczącą sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres

od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r., w części 32 – Rolnictwo, części 33 – Rozwój wsi, części 35 – Rynki rolne, a także w częściach – 83 i 85 dotyczących rezerw znajdujących się w gestii ministra rolnictwa i rozwoju wsi oraz budżetu wojewodów ogółem.

Wydatki określone w ustawie budżetowej na rok 2017 wyniosły 5 139 448 tys. zł. Za chwilę podam szczegółowo, jeżeli chodzi o części. Wskazane wydatki zostały uzupełnione środkami z budżetu wojewodów w kwocie 2 906 442 tys. zł oraz środkami z budżetu unijnego w łącznej kwocie 17 204 891 tys. zł. Wydatki ze środków europejskich oraz budżetu krajowego, realizowane z udziałem ministerstwa oraz budżetów wojewodów, łącznie przekroczyły kwotę 25 250 751 tys. zł.

W części budżetowej 32 – Rolnictwo, dochody zaplanowano na kwotę 33 mln zł, a wyniosły one ponad 44 mln zł.

Wydatki w tej części zaplanowano na 1300 mln zł, a zostały zrealizowane w kwocie 1172 mln zł.

W części budżetowej 33 – Rozwój wsi, dochody wyniosły 1 303 499 tys. zł, zaś wydatki zostały zrealizowane w kwocie 3 708 398 tys. zł.

W części budżetowej 53 – Rynki rolne, dochody wyniosły ponad 97 mln zł, zaś wydatki zaplanowano w kwocie 258 763 tys. zł.

W części budżetowej 85 – Budżety wojewodów, dochody zaplanowano w kwocie ponad 369 mln zł, zaś wydatki zostały zrealizowane w kwocie ponad 2 906 422 tys. zł.

Wysoka Komisjo, Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi dane przedstawione przez ministerstwo poddała analizie i dyskusji. Jej celem było ustalenie, czy budżet przedstawiony w tym kształcie zapewnił instytucjom odpowiedzialnym za realizację zadań z zakresu polityki rolnej odpowiednie środki finansowe. W ocenie Komisji cel w postaci stabilnego finansowania podmiotów obsługujących rolników i mieszkańców wsi został osiągnięty.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, po wnikliwej analizie Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi pozytywnie opiniuje wykonanie budżetu w zakresie powyższych części i wnosi o przyjęcie sprawozdania z jego realizacji w 2017 r. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo za przedstawienie opinii Komisji i bardzo proszę panią poseł Genowefę Tokarską o przedstawienie koreferatu. Bardzo proszę.

Poseł Genowefa Tokarska (PSL-UED):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Gwoli pewnego uzupełnienia referatu pana posła sprawozdawcy. W odniesieniu do całości budżetu, jak się to rolnictwo ma, jak ono wygląda. Wydatki poniesione na rolnictwo, bez środków europejskich i bez KRUS, nie będę podawała wartości, bo to mówił pan poseł sprawozdawca, ale w stosunku do roku ubiegłego wynoszą 103,6%. Nieco gorzej to wygląda w wydatkach na rolnictwo łącznie ze środkami europejskimi, bo realizacja w stosunku do 2016 r. wynosi tylko 78,4%. Generalnie udział wydatków na rolnictwo w wydatkach budżetu państwa spadł niewiele, bo o 0,1%, gdyż w 2016 r. wynosił 2,2%, a w 2017 – 2,1%. Udział wydatków na rolnictwo w PKB jest na niezmiennym poziomie 0,4%.

Teraz koszty poszczególnych części budżetu. Dochody i wydatki w części 32 – Rolnictwo przedstawił kolega. W stosunku do roku 2016 dochody wyniosły 104,5%, a wydatki 128,1%. Po stronie dochodów na uwagę zasługują dochody postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej w kwocie 245 tys. zł, co stanowiło aż 281% w stosunku do 2016 r. Wzrost tych dochodów wynikał ze wzmożonego ruchu na granicy polsko-ukraińskiej, co wymagało przeprowadzenia dodatkowych kontroli granicznych przez weterynarię.

W wydatkach w części 32 – Rolnictwo nastąpiło niepełne wykonanie budżetu w niektórych pozycjach. Niektóre z nich pragnę wymienić. Przy wypłacie dotacji przedmiotowych na ochronę roślin nie wykonano 4233 tys. zł, przy wypłacie dotacji przedmiotowych na rolnictwo ekologiczne zablokowano, nie wykorzystano kwoty 200 tys. zł. Przy czym wydatki były stosunkowo wysokie w porównaniu do 2016 r., bo wyniosły 125,5%. Sądzę, że ten wynik jest rezultatem niezbyt precyzyjnego planowania budżetu.

Nie mogę jednak opiniować w ten sam sposób niewykorzystania środków na dopłaty do ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, gdzie nie wykorzystano kwoty ponad 102 mln zł. Wiemy, że zapotrzebowanie na te środki jest ze strony rolników bar-

dzo duże. Zawiodła zdecydowanie organizacja. Zbyt późno uwolniono środki na ubezpieczenia i rolnicy nie zdążyli ubezpieczyć swojej produkcji, swoich upraw przed wiosennymi przymrozkami. Niskie było również wykonanie wydatków w rozdziale Zwalczanie chorób zakaźnych, które wyniosło 37 tys. zł, to jest tylko 52% w stosunku do 2016 r.

W części 33 – Rozwój wsi – kolega mówił, ile wyniosły dochody i wydatki – dochody były na poziomie 118% w stosunku do 2016 r., natomiast wydatki wyniosły 102,5% w stosunku do 2016 r. W wydatkach tej części największą pozycję zajmuje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, tj. 1 835 614 tys. zł i Wspólna Polityka Rolna w kwocie 1 501 118 tys. zł.

Jeżeli chodzi o część 35 – Rynki rolne, to dochody były w wysokości zaledwie 35% w stosunku do roku 2016, a wydatki 46,5%. Wynika to z tego, że w czasie 2017 r. nastąpiła zasadnicza zmiana organizacyjna. Z dniem 1 września zniesiono Agencję Rynku Rolnego i Agencję Nieruchomości Rolnych, powstała nowa jednostka, tj. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Te zmiany, które zostały wprowadzone, były zarówno w części 33, jak i w części 35. Przychody KOWR do końca roku wyniosły 226 mln zł, a koszty 213 mln zł.

Przychody Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa wyniosły 1033 mln zł, a koszty 924 mln zł. W latach 2014–2017 głównymi pozycjami przychodów Zasobu Własności Rolnej była sprzedaż i dzierżawa nieruchomości. Udział przychodów ze sprzedaży systematycznie malał z 78% w roku 2014 do 30% w roku 2017. Nastąpił spadek sprzedaży nieruchomości rolnych ze 120 tys. hektarów w 2014 do 4 tys. w 2017 r. W 2017 r. rozdysponowano grunty o powierzchni ponad 10 tys. hektarów, w tym sprzedano 4 tys. hektarów, a prawie 6 tys. przekazano jednostkom samorządu terytorialnego, Lasom Państwowym, zarządom gospodarki wodnej i kościelnym osobom prawnym. Powierzchnia gruntów ZWRSP wynosiła na koniec 2017 r. 1375 tys. hektarów i była mniejsza w stosunku do 2016 r. o 0,6%, a więc niewiele mniej

Jeżeli chodzi o programy wieloletnie, to realizowano ich 10 i wydatkowano kwotę 87 mln zł, tj. prawie 97% planu.

Jeżeli chodzi o budżet środków europejskich, to dochody wykonano w ramach WPR w wysokości 16 711 mln zł, natomiast wydatki po zmianach wyniosły 17 901 mln zł. W tym największą pozycją był rozwój wsi – 17 438 mln zł. Budżety wojewodów kolega omówił, więc nie będę przedłużała.

Jeszcze zatrudnienie. Przeciętne zatrudnienie w części 32 wyniosło 3708 etatów i to był wzrost w stosunku do roku 2016 o 80 etatów. Natomiast przeciętne miesięczne wynagrodzenie w ramach tej części wyniosło 5 tys. zł i było wyższe o 2,2%. Chcę zwrócić uwagę na pewne dysproporcje wynagrodzeniach. Mianowicie, jeśli chodzi o ARiMR, tu też zatrudnienie wzrosło, a to w związku z przejęciem części zadań z ARR. To nie budzi wątpliwości. Wzrosło o 39 etatów i wynosi 10 839 osób. Natomiast przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosi 4607 zł. Natomiast w Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa przeciętne miesięczne wynagrodzenie wyniosło 7085 zł. Nie chce powiedzieć, że dwa razy tyle, ale coś jest tutaj na rzeczy. Nowych się promuje, bo to nowa instytucja.

Podsumowując, pozytywnie opiniuję sprawozdanie, podobnie jak Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W czasie dyskusji, jaka miała miejsce na posiedzeniu Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wskazywano przede wszystkim na niedociągnięcia, jakie występują np. w ofercie kredytowej dla rolników, a także na opieszalą reakcję ministerstwa na zjawiska niekorzystne. Jeszcze raz podkreślę, przymrozki wiosenne w zeszłym roku, przy których spóźniono się z ubezpieczeniem, a obecnie mamy suszę i ASF, a więc te wszystkie wydarzenia klęskowe...

Myślę, że – podsumowując obecna sytuację – zmiana na stanowisku ministra rolnictwa i rozwoju wsi, bez jakichś radykalnych i szybkich działań, nie zmieni trudnej sytuacji w rolnictwie. Powtarzam jeszcze raz: susza, niskie ceny na owoce miękkie i ASF, który przerabiamy od kilku lat. Do tego chcę jeszcze zwrócić uwagę na bezcłowy import owoców, zboża i kukurydzy z Ukrainy, praktycznie bez żadnej ochrony polskich rolników. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę reprezentanta NIK-u o przedstawienie wyników kontroli tej części budżetowej, którą omawiamy.

Wicedyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi NIK Grzegorz Brzostek:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, NIK oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2017 r. w częściach, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tj. w części 32 – Rolnictwo, części 33 – Rozwój wsi oraz części 35 – Rynki rolne. Kontrola wydatków wykazała, że były one gospodarne, celowe i legalne. Udzielanie, przekazywanie i rozliczanie dotacji następowało zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Nie stwierdzono nieprawidłowości w rozdysponowaniu rezerw celowych. NIK wydała pozytywną opinię na temat sporządzanych sprawozdań budżetowych i sprawozdań z operacji finansowych w powyższych trzech częściach.

W ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. NIK stwierdziła nieprawidłowości i uchybienia w Mazowieckim Ośrodku Doradztwa Rolniczego. Nieprawidłowość polegała na przekazaniu dochodów z tytułu kar umownych na niezgodny z umową dotacji rachunek bankowy. NIK wskazała też na konieczność zwiększenia bieżącej kontroli nad operacjami dokonywanymi na rachunkach bankowych, na których znajdowały się środki dotacji celowych. Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia w MODR nie miały jednak wpływu na wydanie pozytywnej oceny wykorzystania dotacji celowej przez tę jednostkę.

Prawie 94% wydatków w ramach części – 32, 33, 35 stanowiły środki przekazane ARiMR, ARR oraz KOWR, które wyniosły 20,9 mld zł. Środki te przeznaczono przede wszystkim na realizację płatności dla beneficjentów WPR, tj. głównie na płatności bezpośrednie, interwencje na rynkach rolnych oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020. Stwierdzono niskie tempo wydatkowania środków w roku ubiegłym w ramach tego programu, spowodowane m.in. realizacją przez beneficjentów inwestycji o skomplikowanym charakterze, co oddalało w czasie realizację płatności z tego programu.

NIK oceniła pozytywnie wykonanie planów finansowych przez ARiMR oraz KOWR. Plany te zostały wykonane prawidłowo. Środki finansowe otrzymane z budżetu państwa przez ARR i KOWR zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

NIK pozytywnie oceniła także realizację przez ARiMR wydatków w ramach programów współfinansowanych z udziałem funduszy europejskich. NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w wykonaniu planów finansowych zniesionych agencji: Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych za okres od 1 stycznia do 31 sierpnia 2017 r.

NIK wydała pozytywną opinię na temat sporządzanych sprawozdań budżetowych i sprawozdań z operacji finansowych kontrolowanych agencji wykonawczych.

W ramach kontroli w KOWR, agencji wykonawczej utworzonej z dniem 1 września 2017 r., NIK wskazała na potrzebę wzmocnienia kontroli zarządczej w obszarze sporządzania sprawozdań i ewidencji księgowej.

W kontroli budżetowej NIK odstąpiła od oceny realizacji zadań dotyczących zniesienia ANR i ARR oraz utworzenia KOWR, a także przekazania części zadań ARiMR, w związku z planowaną w tym zakresie odrębną kontrolą.

Analiza budżetów wojewodów w zakresie działu 010 – Rolnictwo i łowiectwo została przedstawiona w informacjach o wynikach kontroli przeprowadzonej dla każdego województwa przez właściwą delegaturę NIK. W czasie tych kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości.

Na zakończenie pragnę poinformować, iż w odpowiedziach udzielonych na wystąpienia pokontrolne wszyscy adresaci odnieśli się do zawartych w nich ustaleń, a właściwie poinformowali o realizacji wniosków pokontrolnych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo za zwięzłe i merytoryczne wystąpienie. Otwieram dyskusję.

Bardzo proszę, pani przewodnicząca Paulina Hennig-Kloska.

Posel Paulina Hennig-Kłoska (N):

Mam pytanie w związku z referatem przedstawionym przez panią poseł, a pan z NIK-u się do tego nie odniósł. Usłyszeliśmy, że przeciętne wynagrodzenie w ARiMR wynosiło 4607 zł, a w KOWR 7085 zł. Rozumiem, że kontrola robiona przez NIK była typowo finansowa, a nie merytoryczna, ale chcę w tym aspekcie zapytać o kilka kwestii.

Jak wiemy, KOWR powstał z połączenia ARR i ANR, 39 etatów przeszło do ARiMR, a reszta, czyli 2003 osoby zasiły KOWR. Chcę zapytać, jak to się ma do wcześniejszego zatrudnienia. Czy państwo jesteście w stanie powiedzieć, ile osób przed reformą pracowało w ARR i ANR? Jak to się ma do obecnego zatrudnienia w KOWR? Plus te 39 osób, które razem z zadaniami przeszły do ARiMR. Jak rozumiem, wzrost wynagrodzeń byłby zasadny tylko i wyłącznie w sytuacji, w której zdecydowanie przycięto by etaty i każda z tych osób przyjąłaby na siebie odpowiedzialność za dodatkowe kompetencje i zadania. Powinno się to wiązać z faktycznym zwiększeniem wydajności administracji.

Jak się ma liczba etatów przed reformą do liczby etatów po reformie? Czy to w ogóle było przez NIK analizowane?

Druga rzecz, wiemy, że w ubiegłym roku wiele osób zwalnianych z ARR i ANR wносиło pozwy do sądów pracy. Czy znamy kwotę już zasądzonych odszkodowań? Chodzi o odszkodowania związane z pozwami wniesionymi przez pracowników. Docierały do nas informacje, że szereg tych odszkodowań jest pracownikom przyznawanych, co rzutuje na taką ocenę, że pracownicy byli zwalniani niesłusznie, niezgodnie z Kodeksem pracy. Czy w jakiś sposób NIK badała, czy uzasadniony jest tak duży rozdzwięk w średnim przeciętnym wynagrodzeniu pomiędzy ARiMR a KOWR? Ja żadnego uzasadnienia dla tak dużej różnicy na stanowiskach w jednym resorcie nie widzę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Pani poseł Krystyna Skowrońska, proszę bardzo.

Posel Krystyna Skowrońska (PO):

Chcę zapytać pana ministra Boguckiego, jak walczono z ASF w roku 2017. Ile przeznaczono środków? Jak skuteczny był ten program? To był największy i najważniejszy program, a liczba ognisk choroby się zwiększyła.

Drugie pytanie. Niewykorzystanie kwoty 102 mln zł na dopłaty do ubezpieczeń upraw. Jakie środki zastosowano, aby poinformować rolników? Chcę powiedzieć, że o wyprawce, o tym piórnikowym, o tych 300 zł informację dostał każdy uczeń, zostały wydrukowane ulotki. Czy państwo wydrukowaliście ulotki dla rolników? Czy państwo poinformowaliście rolników w zakresie ubezpieczeń, abyście mieli w przypadku suszy czy powodzi czyste sumienie? Dziś każdy uczeń dostaje ulotkę, bo jest koniec roku, czyli reklamujecie się. Tam gdzie trzeba ochronić uprawy, tego nie zastosowano.

Kolejna sprawa: realizacja Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. W perspektywie 2014–2020 realizacja wynosi 26,8 mld zł. Przyznanie pomocy wynosiło 20 mld zł, tj. 36% planu i limitu wydatku środków na program na lata 2014–2020, bo na ten cel mamy prawie 57,5 mld zł. Płatności wykonane w 15,7% limitu. Stopień wykorzystania środków z programu na koniec 2017 r. jest uzależniony od realizacji projektów przez beneficjentów. Zastrzeżenie budzi, po pierwsze, nie tylko niski poziom realizacji programu, ale jeszcze niższy limit wypłat. Chciałabym zapytać, dlaczego jest tak duża rozbieżność pomiędzy poziomem wsparcia a wypłatami środków. Proszę o odpowiedź na to pytanie na piśmie, nie tylko takim okrągłym zdaniem, że to jest uzależnione od realizacji projektu przez beneficjentów. Nam bardzo zależy, bo te 57,5 mld zł to są duże środki. Nam bardzo zależy, żeby w tej perspektywie również zostały zrealizowane.

Pytanie kolejne. Skoro zwiększała się liczba ognisk ASF, skąd premie dla kierownictwa resortu? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Pan przewodniczący Janusz Cichoń, bardzo proszę.

Posel Janusz Cichoń (PO):

Postaram się krótko. Do tego wątku, który poruszyła już pani przewodnicząca Skowrońska – ubezpieczenia. To jest kolejny przykład sytuacji, w której mamy bardzo ambitne

cele. Wiemy, jaki problem w polskim rolnictwie od lat stanowi brak ubezpieczeń inwentarskich, zasiewów i upraw. Formuła, którą państwo wymyśliliście i środki na ten cel, znalazły się w budżecie, ale z jakichś powodów ponad 100 mln zł, czyli 1/4 tych środków pozostała niewykorzystana. Chciałbym znać powody, bo w moim przekonaniu jest to po prostu kwestia nieudolności tych, którzy tymi pieniędzmi zarządzają. To jest nie dotarcie, nie przekazanie, nie podpisanie umów z odpowiednim wyprzedzeniem z dysponentami pośrednimi tych środków, czyli bankami np. z bankami spółdzielczymi, które były gotowe wcześniej, a środków nie było. Efekt jest taki, że pieniądze są niewykorzystane, ale najgorsze jest to, że wiele stad i wiele upraw jest w dalszym ciągu nieubezpieczonych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę pana ministra o odpowiedzenie na te pytania.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Jacek Bogucki:

Odpowiadając na pytania państwa posłów. Jeśli chodzi o Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa i ARiMR, to problem sprowadza się do tego, że te dwie instytucje mają zupełnie różną strukturę zatrudnienia. ARiMR działa, głównie opierając się na biurach powiatowych, tam jest zatrudniona największa liczba pracowników. W drugiej kolejności są to biura regionalne, wojewódzkie, to jest druga najliczniejsza grupa pracowników. Trzecią grupą jest centrala, w której pracuje najmniej osób.

Jeżeli chodzi o KOWR, to jest on zorganizowany w ten sposób, że są tylko dwa poziomy struktury, czyli centrala i 16 oddziałów regionalnych w województwach. Znaczna część pracowników zatrudniona jest w centrali. To jest jeden powód różnicowania wynagrodzeń co do samej struktury jednostek.

Trzeba też pamiętać o tym, że w ANR wynagrodzenia były zdecydowanie wyższe niż w KOWR. W tej chwili nastąpił zdecydowany spadek poziomu wynagrodzeń. Zdarzały się nawet sytuacje, w których pracownicy, ze względu na proponowane niższe wynagrodzenia, odmawiali dalszej pracy w nowej instytucji po połączeniu. Średnia wynagrodzeń, która jest w tej chwili, jest zdecydowanie niższa niż to było w przypadku ANR.

Jeśli chodzi o kwestie dotyczące ubezpieczeń, to trzeba pamiętać, że mimo że budżet państwa i ministerstwo dotują ubezpieczenia, to ubezpieczenia są domeną instytucji niepublicznych i zgodnie z polskim prawem, ale też z prawem obowiązującym w większości krajów świata budżet państwa nie powinien wspierać działalności komercyjnej. My nie możemy informować o działalności prowadzonej przez poszczególne jednostki komercyjne, które ubezpieczają, my nie możemy ich reklamować i z budżetu państwa wspierać tej działalności.

Oczywiście informujemy rolników o tym, iż mogą korzystać z ubezpieczeń. Efektem tej informacji jest to, że liczba ubezpieczonych rolników wzrosła o kilkadziesiąt procent. Wzrósł też o kilkadziesiąt procent poziom dopłat do ubezpieczeń upraw rolnych na przestrzeni ostatniego roku. W stosunku do roku 2015 ilość środków przeznaczonych na dopłaty do ubezpieczeń wzrosła ponad dwukrotnie. To jest wzrost ogromny.

Mieliśmy ambitny plan, żeby ubezpieczenia były w większym stopniu wspierane z budżetu państwa, żeby rolnicy w większym stopniu się ubezpieczali, ale to już jest dobrowolna decyzja rolnika, żeby skorzystać z jednej z pięciu firm ubezpieczeniowych działających na rynku rolnym. Przypomnę, że jeszcze 2 lata temu tych firm było tylko trzy. Jednak nadal dla kilkadziesiątu firm działających na tym rynku ubezpieczenia rolne nie są atrakcyjne.

Jeśli chodzi o kwestie związane z płatnościami, z realizacją PROW, to zorganizowaliśmy pierwszy okres programowania, tzw. n+3, czyli ten okres, w którym mamy możliwość i obowiązek wykazania Komisji Europejskiej zrealizowania płatności w pierwszym 3-letnim okresie programowania. Poziom, który jest wymagany przez KE i prawo unijne, został zrealizowany i w tym roku realizowany jest kolejny okres programowania. Okres wdrażania PROW, jak każdego programu unijnego, zawsze jest okresem od chwili uchwalenia budżetu, określenia zasad na poziomie unijnym, potem zasad na poziomie krajowym. Realizacja jest na poziomie odpowiednim.

Nie prowadzimy polityki takiej jak nasi poprzednicy, że przed wyborami rzuca się wszystkie pieniądze i wydawane wszystkie środki z budżetu krajowego i unijnego po to, żeby kupić sobie głosy wyborców, a na następne lata nie ma w ogóle środków. My wydajemy je w układzie takim, jak mówiłem. Jest jeszcze 7 lat na zrealizowanie n+3. Piętnaście razy siedem to daje ponad 100%, a więc zostanie to zrealizowane.

ASF krótko, bo to nie jest przedmiot tego posiedzenia. Środki na ASF zostały wydatkowane w kwocie 98 mln zł w roku 2017. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo, jeżeli są jeszcze pytania, to proszę krótko.

Posel Krystyna Skowrońska (PO):

Proszę mnie nie ograniczać, bo jeżeli będą drażliwe tematy, to może trzeba będzie odwołać mecz. Chcę poprosić o udzielenie odpowiedzi na piśmie w sprawie ASF. Okazało się, że wydano 98 mln zł i nie przyniosło to żadnego pozytywnego skutku. Nie odpowiedział też pan minister na pytanie, za co premia dla ministra Jurgieła, skoro ASF się rozpręstrzenia i powstają nowe ogniska choroby. Do tego niezręcznie pan zaognia, bo był pan kiedyś w Komisji Finansów Publicznych i ministrowi rolnictwa zadawał pan identyczne pytania. Dziś pan próbuje zrobić z nas wariatów. Przykre to. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę pana ministra o udzielenie odpowiedzi na piśmie na pozostałe pytania. Jeszcze pani przewodnicząca Paulina Hennig-Kłoska oczekuje na odpowiedź pana dyrektora NIK-u. Bardzo proszę o zwięzłą odpowiedź.

Wicedyrektor departamentu NIK Grzegorz Brzostek:

Szanowna Komisjo, w czasie kontroli budżetowej nie badaliśmy szczegółowo zmian dotyczących zatrudnienia i wynagrodzeń w poszczególnych jednostkach organizacyjnych znoszonych i powstających organów, czyli ARR, ANR i KOWR. Będą te zagadnienia szczegółowo badane w kontroli, która jest zaplanowana na ten rok i będzie się rozpoczynała we wrześniu. Ta kontrola będzie dotyczyła zmian w organizacji i administracji rolnej. Te zagadnienia szczegółowo będziemy badać, jak też realizację zadań.

Natomiast, jeżeli chodzi o odszkodowania, to mam dane za 2017 rok dotyczące ARiMR, która poniosła wydatki na wypłaty odszkodowań w sprawach o roszczenia ze stosunku pracy w kwocie 709 tys. zł. Dla porównania, w 2016 r. były to środki w wysokości 882 tys. zł, w 2015 r. – 164 tys. zł i w 2014 r. – 61 tys. zł.

Posel Paulina Hennig-Kłoska (N):

Mógłby pan powtórzyć kolejne lata, bo chcę zanotować.

Wicedyrektor departamentu NIK Grzegorz Brzostek:

709 tys. zł w 2017 r., 2016 r. – 882 tys. zł, 2015 r. – 164 tys. zł i 2014 r. – 61 tys. zł.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Jeszcze pani przewodnicząca, bardzo proszę.

Posel Paulina Hennig-Kłoska (N):

Chcę zapytać pana ministra, czy ma informację, ile etatów było, a ile mamy teraz po reformie. Chodzi mi oczywiście o porównanie ANR i ARR z KOWR.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Czy może to być na piśmie, pani przewodnicząca?

Posel Paulina Hennig-Kłoska (N):

Poproszę na piśmie.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Pan minister udzielił odpowiedzi na piśmie. Na tym zakończyliśmy omawianie części budżetowej we właściwości Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Na tym zakończyliśmy posiedzenie Komisji Finansów Publicznych.